

Tampereen ammattikorkeakoulu

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Opetussuunnitelma pintakäsittelyalaan tutustuville
aikuisopiskelijoille

Marjo Niemiö

2008

MARJO NIEMIÖ: Opetussuunnitelma pintakäsittelyalaa tutustuville aikuisopiskelijoille.

Tampereen ammattikorkeakoulu

Opettajakoulutuksen kehittämishanke 21 s

Ryhmän opettaja Hanna Ilola

Huhtikuu 2008

Asiasanat: syrjäytyminen, välityömarkkinat, työvoimapoliittinen aikuiskoulutus, opetussuunnitelma

TIIVISTELMÄ

Kehityshankkeen tavoitteena oli kehittää työpaikkani TAKK:n (Tampereen aikuiskoulutussäätiö) ManSetti koulutusalan pintakäsittely puolen työnohjausepainotteista opetusta, lisäämällä siihen maalausalan perustietoutta teoria muodossa. Opetussuunnitelman tarkoituksena oli selkiyttää työpajaopetuksen järjestelmällisyyttä, auttamalla kouluttajaa suunnittelemaan opetuspäivät ja opiskelijaa oppimisen tavoitteissa. Opetussuunnitelmaa laatiessani otin huomioon ManSetin arvot, oppimisstrategian ja oppimiskäsityksen

ManSetti - työpaja, johon opetussuunnitelma on rakennettu, tarjoaa työvoimapoliittista aikuiskoulutusta. Sen ensisijainen tehtävä on syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien pitkäaikaistyöttömien aktivoiminen ja heidän työmarkkina-asemansa parantaminen. Raportin aluksi selvitän syrjäytymisen syitä ja sen ehkäisemisen keinoja. Tämän jälkeen kerron välityömarkkinoista, jotka ovat avointen työmarkkinoiden ja työttömyyden välissä olevat tuetut palvelut, aktiiviohjelmat ja työtilaisuudet niille, joiden sosiaalinen selviytyminen on heikentynyt pitkäaikaisen työttömyyden vuoksi.

Kehityshankkeen tuloksena syntyi opetussuunnitelma johon tein tuntisuunnitelmat ja opetusmateriaalin. Oman kokemukseni ja opiskelijoiden antaman palautteen pohjalta hanke oli tarpeellinen. Opetussuunnitelma on selkiyttänyt opetusta ja sen tavoitteita.

Sisällysluettelo

1 PINTAKÄSITTELYALAAN TUTUSTUVIEN AIKUISTEN OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT. TAVOITTEET JA PROSESSI.....	5
2 SYRJÄYTYMINEN.....	6
2.1 Syrjäytymisen määritelmiä ja syrjäytymistä kuvaavia ilmauksia.....	6
2.2 Syrjäytymisen syitä.....	6
2.3 Lapsien syrjäytymisen ehkäisemisen keinot.....	9
2.4 Aikuisten syrjäytymisen ehkäisemisen keinot.....	9
3 VÄLITYÖMARKKINAT.....	10
4 AKTIIVISEN TYÖVOIMAPOLITIIKAN TOIMENPITEET.....	10
5 AKTIIVISEN SOSIAALIPOLITIIKAN TOIMENPITEET.....	11
6 MANSETIN TOIMINTAMALLI.....	12
6.1 Ohjaus.....	12
6.2 Työpajatoiminta.....	12
6.3 ManSetin tavoitteet.....	13
7 MANSETIN ARVOT, TOIMINTASTRATEGIA JA OPPIMISKÄSITYS.....	14
8 OPETUSSUUNNITELMA PINTAKÄSITTELYALAAN TUTUSTUVILLE AIKUISOPISKELIJOILLE.....	15
9 KOULUTUKSEN YLEINEN TAVOITE.....	15
10 YHTEISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	
10.1 Ohjaus.....	15
10.2 Tietotekniikka.....	16
10.3 Kansainvälisyys.....	16
11 AMMATILLISTEN OPINTOJEN MUODOSTUMINEN.....	16
11.1 Pintakäsittelyalan yleisosaaminen.....	16

	4
11.2 työsuojelu.....	16
11.3 Pintakäsittelytekniikan perusteet.....	16
11.4 Maalialan materiaaliopin perusteet.....	16
11.5 Metallipintojen pintakäsittelyt.....	16
11.6 Huonekalujen entisöinti.....	16
11.7 Tapetointi ja tapetoinnin historia.....	16
11.8 Koriste - ja mukailutyöt.....	16
11.9 Värioppi.....	16
12 AMMATILLISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT.....	17
12.1 Pintakäsittelyalan yleisosaaminen.....	17
12.2 Työsuojelu.....	17
12.3 Pintakäsittelytekniikan perusteet.....	17
12.4 Maalialan materiaaliopin perusteet.....	18
12.5 Metallipintojen pintakäsittely.....	18
12.6 Huonekalujen entisöinti.....	18
12.7 Tapetointi ja tapetoinnin historia.....	19
12.8 Koriste- ja mukailutyöt.....	19
12.9 Värioppi.....	19
13 POHDISKELUA.....	20
LÄHTEET.....	21

1 PINTAKÄSITTELYALAAAN TUTUSTUVIEN AIKUISTEN OPETUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT, HANKKEEN TAVOITTEET JA PROSESSIN ETENEMINEN

Tämän opettajakoulutuksen kehittämishankkeen tavoitteena oli tehdä opetussuunnitelma työpaikkani TAKK:n (ManSetti koulutusalan) pintakäsittelyalaan tutustuville aikuisopiskelijoille. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää ja parantaa työn ohjauspainotteista opetusta, lisäämällä siihen maalausalan perustietoutta teorian muodossa. Opetussuunnitelman tarkoituksena oli myös selkiyttää työpajaopetuksen järjestelmällisyyttä auttamalla kouluttajaa suunnittelemaan opetuspäivät ja opiskelijaa oppimisen tavoitteissa.

Kiinnostukseni kehittämiseen lähti omista lähtökohdistani (opetustyöstä) johon pyrin hakemaan järjestelmällisyyttä ja haasteellisuutta.

Hankeen eteneminen lähti opetussuunnitelman laatimisesta. Suunnitelman laadinnassa käytin apuna TAKK:n pintakäsittelypuolen perustutkinnon opetussuunnitelmaa. Suunnitelman tueksi tein opetusmateriaalin ja tuntisuunnitelmat. Otin materiaalia laatiessani huomioon opiskelijoiden mahdollisia oppimisvaikeuksia. Käytin tuntisuunnitelmien teossa apunani erilaisia oppimiani menetelmiä jotka tukevat mm. sosiaalisuuden kasvua.. Päädyin aluksi opettamaan teoriaa ainoastaan kaksi tuntia viikossa. Tunteja voidaan jatkossa lisätä, kun otetaan huomioon oma kehittymiseni opetusmenetelmien käytössä ja ryhmän oppimiskyky sekä halukkuus oppimiseen.

ManSetti - työpaja, johon opetussuunnitelmani on rakennettu. tarjoaa työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta. Sen ensisijainen tehtävä on syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien pitkäaikaistyöttömien aktivoiminen ja heidän työmarkkina-asemansa parantaminen.

Tämän vuoksi tarkastelen seuraavassa syrjäytymistä, sen syitä ja ehkäisemisen keinoja.

2 SYRJÄYTYMINEN

2.1 Syrjäytymisen määritelmiä ja syrjäytymistä kuvaavia ilmauksia

Yksilön syrjäytyminen yhteiskunnasta sekä työttömyyden aiheuttamat negatiiviset vaikutukset ovat olleet eurooppalaisen yhteiskuntatieteiden tutkimuskohteina ainakin 1800-luvulta lähtien, kun muun muassa Karl Marx ja Friedrich Engels sekä Emile Durkheim tutkivat oman aikakautensa yhteiskuntien eriarvoisuutta. (Ek, Saari, Viinamäki, Sovio, Järvelin, 2004, 16) Syrjäytymisellä on monenlaisia määritelmiä ja ulottuvuuksia. Kariston (1985, 125) mukaan syrjäytyminen on yksilöiden ajautumista marginaaliasemaan, jossa kulutuksen ja ajankäytön mallit poikkeavat selvästi keskimääräisestä. Syrjäytyminen voi siis olla yhtäältä työttömyyttä, köyhyyttä, yksinäisyyttä ja kulttuurista marginalisoitumista. (Korhonen, Niemelä, 1998, 15) Syrjäytymistä kuvaavia ilmauksia ovat mm. huono-osaisuus joka tarkoittaa vajeita hyvinvoinnin (terveydellinen, psykologinen, sosiaalinen, kulttuurinen) eri osa-alueilla. Deprivaatiolla tarkoitetaan vajetilaa, jossa henkilö tai väestöryhmä estyy saamasta jotakin itsensä tai elämänsä kannalta tärkeää. Toisessa merkityksessä deprivaatio tarkoittaa puutetta tai köyhyyttä. Marginalisoituminen merkitsee yhteiskunnassa joutumista valtakulttuurista reuna-alueille. Tähän marginaaliasemaan joutuminen voi johtua joko yhteisöstä joka niin halutessaan voi jättää yksilön ulkopuolelleen tai yksilöstä itsestään joka esimerkiksi normeja rikkoessaan syrjäyttää itsensä. Vieraantuminen merkitsee yksilön tai yhteisön tilaa jossa jokin tärkeä suhde on murtunut. Vieraantumiseen liittyy yleensä ko. väestöryhmän voimattomuuden ja/tai vallanpuutteen kokemuksesta. Sosiaalinen turvattomuus voidaan ymmärtää syrjäytymisen seuraukseksi, mutta myös sen uhkan oireeksi (Korhonen, Niemelä 1998, 16)

2.2 Syrjäytymisen syitä

Jukka Sarkalan (Opetushallituksen vuosittaisessa tulevaisuusfoorumissa) mukaan syrjäytymiseen johtavia tekijöitä nyky-yhteiskunnassamme on useita: henkisen rasittavuuden kasvu, elämänmenon kiireinen tahti, työuupumus, ihmisten välinpitämättömyys toisistaan, kova kilpailu sekä individualistinen yhteiskunta. Epäonnistumisen riski on tällaisessa yhteiskunnassa suuri ja itsetunnon heiketessä on luovuttaminen yhä useampien mielessä.

Syrjäytyminen ei ole yksittäinen tapahtuma, vaan prosessi, jonka osatekijöiden tunteminen on tärkeää syrjäytymisen ymmärtämiseksi. Terveydellä/sairaudella on merkittävä vaikutus hyvinvointiin ja syrjäytymiseen. Terveys on toimintakyvyn kannalta keskeinen osatekijä. Toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia valmiuksia joita tarvitaan työssä ja vapaa-aikana (Väisänen 1995, 38 -42)

Sairaus voi aiheuttaa syrjäytymistä työelämästä ja jokapäiväisistä elämäntoiminnoista. Yksilön elämäntapahtumat joko tukevat osallisuutta tai edistävät syrjäytymistä. Yhteenkuuluvaisuuden- ja liittymisentarpeen ihminen voi tyydyttää vain perheessä, työ-, koulu- ja asuinyhteisössä sekä erilaisissa vapaa-ajan yhteisöissä. Ihminen kokee ihmissuhteiden puuttumisen yksinäisyytenä. Ihmissuhteiden katkeamisen syynä voivat olla esim. sairastuminen, työpaikan menetys muutto uudelle paikkakunnalle tai eläkkeelle siirtyminen. Asumisessa, sen puute tai jos se on tarkoitukseen sopimaton (pieni tai heikkokuntoinen) edistää syrjäytymistä. Koulutus tuottaa sekä tiedollisia että taidollisia valmiuksia selvitä elämässä ja työelämässä. Heikko koulutus on usein keskeinen tekijä syrjäytymisessä. Työttömyys tai vajaatyöllisyys merkitsee syrjäytymistä tuotantoelämästä. Poliitiikka, vallankäyttö ja osallistuminen ovat keskeisiä hyvinvointia tukevia elämäntoimintoja. Myös vallitsevien arvojen ja normien hyväksyminen auttaa yksilöä selviytymään yhteiskunnassa. Äärimmillään arvojen ja normien hyväksymättömyys ilmenee rikollisuutena. (Korhonen, Niemelä, 1998, 19)

Alueellinen syrjäytyneisyys on myös ajankohtainen ongelma. Oppilaat ja opettajat jotka ovat kunnassa joka ei pysty tarjoamaan riittävää ja tasokasta opetusta esim. resurssien puutteen vuoksi, ovat syrjäytymisen uhan alla. Lapsuuden kasvuolosuhteilla on merkitystä puhuttaessa syrjäytymisen vaarasta, jos niissä on paljon ennakkoluuloja ja suvaitsemattomuutta. Koulun säännöt, oppimisen ja käyttäytymisen mallit voivat olla ristiriitaisia lapsen omien tapojen kanssa. Lapsen erilaisuus tai kehityksessä poikkeava lapsi kuuluu syrjäytymisvaarassa olevien riskiryhmään. Käsitys itsestä kehittyy vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Itsetunnon heikkeneminen johtuukin usein ympäristön antamasta jatkuvasta negatiivisesta palautteesta. Usein koettu epäonnistumisen tunne johtaa kielteisen minäkuvan muodostumiseen joka ei rohkaise lasta yrittämään ja oppimaan uusia asioita. Koulun tehtävänä onkin olla kasvattajan roolissa sellaisille oppilaille joilta puuttuu riittävä kodin tuki ja virikkeellinen kasvu-ympäristö. Koulu saattaa olla

joskus ainoa paikka jossa lapsi voi kokea itsensä tärkeäksi. Oppimisvaikeuksien lapsen itsetunnon kannalta positiivisen palautteen antaminen on erittäin tärkeää. Syrjäytymisen eteneminen voi siis alkaa vaikeuksina sosiaalisessa ympäristössä, kotona ja koulussa. Näiden vaikeuksien seurausta on koulun keskeyttäminen, alisuoriutuminen ja huonot opintosuoritukset.

<http://www.joensuu.fi/syreeni/ohjelmamuistio.html>

Syvä taloudellinen lama Suomessa 1990-luvun alussa aiheutti työttömyyden kasvun ennätyslukemiin. Valtion velan kasvun myötä julkisia menoja leikattiin. Kuntien valtionosuuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä koulutukseen vähennettiin rajusti. Tämä johti monien kuntien talousvaikeuksiin. Kansalaisten vaikeudet lisääntyivät työttömyyden, tulojen pienentymisen ja ylivelkaantumisen vuoksi. Syrjäytymisriskit kasvoivat sekä sosiaalisesti että alueellisesti. Syrjäytyminen ja eriarvoisuus eivät ole kuitenkaan ainoastaan lamasta johtuvaa, myös voimakkaan taloudellisen kasvun myötä syntyy uusia syrjäytymisen muotoja. Suomen liittyessä Euroopan Unioniin 1995 alussa bruttokansantuote alkoi nousta. Se ei kuitenkaan lisännyt yhteiskunnallista tasa-arvoa, vaan tuloerot alkoivat kasvaa ja eriarvoisuus ja syrjäytymisriski lisääntyi. Työttömyys ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, sosiaaliturvan heikennykset, sosiaali- ja terveyspalvelujen karsiminen ja maksujen korotukset ovat lisänneet yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja syrjäytymisriskejä. Pitkäaikaistyttömät, haavoittuvissa oloissa elävät lapset ja nuoret, mielenterveysongelmaiset, vammaiset, huumeiden ja alkoholin käyttäjät, asunnottomat sekä ylivelkaiset ovat ryhmiä, jotka ovat syrjäytymisvaarassa. Euroopan Unionin jäsenyyden myötä Suomeen on muuttanut aikaisempaa enemmän pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia. Vaikka maahanmuuttajien osuus väestöstä on maassamme muihin Euroopan Unionin maihin verrattuna pieni, ovat uusien väestöryhmien työllisyys- ja asunto-ongelmat, sekä toisaalta rasismi aiheuttaneet ongelmia. Maahanmuuton lisääntyessä 1990-luvulla etninen alkuperä on noussut uudella tavalla keskustelun kohteeksi eriarvoisuutta ja syrjäytymistä aiheuttavana tekijänä. Maahanmuuttajien huonon työllistymisen seurauksena myös heidän tulotasonsa on jäänyt matalaksi. Avoin- ja piilorasismi ovat syventäneet maahanmuuttajien syrjäytymistä. Syrjintä koulutuksessa ja työpaikoilla sekä avoin rasistinen väkivalta kaduilla ja vapaa-aikana ovat monien maahanmuuttajien arkipäivää. Edellä mainitut asiat estävät turvallisen elämän ja tutustumisen

suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Yhteiskunnan muuttuessa palveluyhteiskunnasta tietoyhteiskunnaksi on aiheuttanut eriarvoisuutta. Yhä useammat jokapäiväisessä elämässä tarvittavat toiminnot siirtyvät tietoverkoston varassa toimiviksi. Tiedon tuotantoon ja välitykseen liittyvien teknisten välineiden, kuten tietokoneiden ja kannettavien puhelimien omistuksen ja käyttötaidon on arvioitu jakavan suomalaiset niihin, joilla on edellytykset menestyä - tai ainakin selvitä - tietoyhteiskunnassa ja niihin, joilla ei näitä edellytyksiä ole. Tietokoneiden käyttöön liittyvää opetusta on pyritty lisäämään oppilaitoksissa, ja elinikäisen oppimisen tavoitteen puitteissa myös aikuisväestöä on yritetty kouluttaa tietokoneiden käyttäjiksi. Tällä hetkellä on kuitenkin varsin ilmeistä, että käynnissä on eriarvoisuuteen ja syrjäytymiseen johtavia prosesseja, joiden luonnetta ja seurauksia ei ole pystytty kovinkaan hyvin hahmottamaan. Tietotekniikan hinnat, sen käyttämiseen vaadittavan koulutuksen kustannukset, ohjelmistojen hinnat, tietoliikenteen kustannukset, tietokoneisiin liittyvät pelot ja muut tekijät aiheuttavat sen, että ihmisten välinen eriarvoisuus esimerkiksi työmarkkinoilla, koulutuksessa ja vapaa-aikana uhkaa lisääntyä ja laajat väestöryhmät joutuvat syrjäytymisuhan alaisiksi. (<http://www.joensuu.fi/syreeni/ohjelmamuistio.html>)

2.3 Lapsien syrjäytymisen ehkäisemisen keinot

Murron mukaan aikuisilla jotka vaikuttavat syrjäytymisvaarassa olevan lapsen kehittymiseen, tulisi olla riittävästi tietoa syrjäytymisestä ja siihen liittyvistä tekijöistä. Kun ihminen tuntee ja hyväksyy itsensä on se perusta selviytymiselle ja mielekkäälle, hallitulle elämälle. Syrjäytymisvaarassa olevan lapsen auttamisprosessissa onkin keskeistä lapsen yksilöllisyyden huomioiminen ja hyväksyminen. Selviytyminen mahdollistuu, kun syrjäytymisvaarassa olevan lapsen ympäristö tukee lasta elämänhallintaan, suvaitsee erilaisuutta ja kuntouttaa lasta tarpeen mukaan. (Murto, 1999,38)

2.4 Aikuisten syrjäytymisen ehkäisemisen keinot

Kun syrjäytymistä halutaan ehkäistä, ovat toimenpiteet aloitettava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Mitä pidemmälle syrjäytyminen on edennyt, sitä kokonaisvaltaisemmin yksilön elämänpiiriin liittyviin asioihin on voitava löytää

ratkaisuja. Ainoastaan ammatillisen koulutuksen mahdollistaminen ei riitä, vaan on selvitettävä asumiseen, peruskoulutukseen, sosiaaliseen verkostoon, harrastuksiin, arvoihin ja normeihin liittyviä kysymyksiä. (Murto, 1999,38)

3 VÄLITYÖMARKKINAT

Välityömarkkinat ovat avointen työmarkkinoiden ja työttömyyden välissä olevat tuetut palvelut, aktiiviohjelmat ja työtilaisuudet niille, joiden sosiaalinen selviytyminen on heikentynyt pitkäaikaisen työttömyyden vuoksi.

Välityömarkkinoilla tarjotaan työskentelymahdollisuuksia henkilöille, joilla on eri syistä vaikeuksia sijoittua työhön avoimille työmarkkinoille (= työmarkkinat, joilla palkkauskustannuksiin ei käytetä yhteiskunnan taloudellista tukea).

Välityömarkkinoiden palvelujen tuottajat ovat työvoimatoimistot, työvoiman palvelukeskukset, työhön valmennus säätiöt, kuntoutuslaitokset, kouluttajat, järjestöt ja yhdistykset.(<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2317>)

4 AKTIIVISEN TYÖVOIMAPOLITIIKAN TOIMENPITEET

Aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteet kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle. Sen palvelut on tarkoitettu työnhakijoille, joilla on edellytyksiä sijoittua eri toimenpiteiden avulla työmarkkinoille. Aktiivisen työvoimapolitiikan kehittämisessä pyritään löytämään toimenpidekokonaisuuksia, joilla työttömien työnhakijoiden ammattitaitoa ja osaamista voidaan parantaa. Käytettäviä toimenpiteitä ovat muun muassa räätälöidyt koulutusmallit, koulutuksen ja palkkatukityön yhdistelmät sekä työelämä- ja työnhakuvalmennukset. (<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2317>)

5 AKTIIVISEN SOSIAALIPOLITIIKAN TOIMENPITEET

Aktiivisen sosiaalipolitiikan toimenpiteet kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle. Aktiivisen sosiaalipolitiikan tavoitteena on parantaa henkilöiden toimintakykyä ja elämänhallintaa ja näin luoda edellytyksiä siirtymiselle välityömarkkinoille tai suoraan avoimille työmarkkinoille. Aktiivisen sosiaalipolitiikan toimenpiteitä ovat esimerkiksi kuntotuttava työtoiminta ja sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta. (<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2317>)

Työministeriön valtakunnallisen ESR-kehittämisohjelma 2007- 2013 toimintalinja 2. tavoitteena on työllistyminen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen. Kehittämisohjelmaan sisältyvien hankkeiden avulla pyritään luomaan nykyistä useammin avoimille työmarkkinoille johtavia tuettuja työllistämispolkuja. Tällä hetkellä työttömien sijoittuminen avoimille työmarkkinoille ei ole riittävällä tasolla johtuen osittain heidän puutteellisesta työelämävalmiudesta ja osaamisesta, sekä siitä etteivät heille tarjotut palvelut ole sisällöllisesti sellaisia, että ne riittävästi auttavat avoimille työmarkkinoille sijoittumisessa. Kehittämisohjelmaan sisältyy hankkeita, joiden tarkoituksena on välityömarkkinoiden suunnitelmallinen kehittäminen, tarjota työttömille työnhakijoille nykyistä yksilöllisempää ja paremmin ammatillista osaamista parantavia palveluja, lisätä yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä sekä selkiyttää kolmannen sektorin roolia ja lisätä sosiaalisten yritysten määrää parantaen niiden toimintaedellytyksiä.(Työministeriön valtakunnallinen ESR-kehittämisohjelma 2007 – 2013 Välityömarkkinat)

Sosiaali- ja terveysministeriön vuoteen 2015 ulottuvien strategisten linjausten mukaan sosiaali- ja terveyshuollon tulee tukea vaikeasti työllistettäviä ja tarjota pitkäaikaista kuntouttavaa työtoimintaa sekä helpottaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia työllistyä ja pysyä työelämässä.(Työministeriön valtakunnallinen ESR-kehittämisohjelma 2007 – 2013 Välityömarkkinat)

6 MANSETIN TOIMINTAMALLI

ManSetti tarjoaa räätälöidyn, yksilöistä lähtevän toimintamallin työttömän tai ammatinvaihtoa suunnittelevan ohjaamiseksi joko avoimille työmarkkinoille tai ammatilliseen koulutukseen. ManSetti koulutus toteutetaan yhdessä yritysten kanssa. Tämä vastaa hyvin sekä työttömien tavoitteeseen saada itselleen työpaikka, että työnantajien tavoitteeseen saada sitoutunutta ja osaavaa työvoimaa. Tavoitteena on löytää yhtenäinen kuva asiakkaan kyvyistä, mahdollisuuksista ja tavoitteista toimenpiteiden pohjaksi. Jotta toimenpiteet jatkossakin olisivat tuloksellisia, tarkoitus on myös luoda tai edelleen kehittää sellaisia työmuotoja, jotka edistävät asiakkaan kehitystä oman elämänsä subjektina. Viranomaisten yhteistyö asiakkaan kanssa on välttämätöntä, kun syrjäytyminen ymmärretään em. kuvatulla tavalla prosessiksi ja eri elämäalueita koskevaksi. Tässä asiakkaan oma rooli on aktiivinen, siirtyminen objektista subjektiksi (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1097#406>)

6.1 Ohjaus

Kurssin aikana jokaiselle opiskelijalle tehdään selkeä ja toteuttamiskelpoinen suunnitelma työelämään pääsyn ja ammatillisen kehittymisen edistämiseksi. Opiskelija, ohjaaja ja kouluttaja laativat tämän suunnitelman yhteistyössä. Opiskelija saa tarvittaessa ohjausta ja tukea vielä projektiin osallistumisen jälkeenkin.

Ohjaus tarjoaa osallistujille uraohjausta, tietoa koulutusmahdollisuuksista, työnhakuvalmiuksien kehittämistä, atk-opetusta, terveydentilan ja työkyvyn selvityksiä, oppimisen tukipalveluita ja jatkopolut koulutukseen ja työelämään. (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1103>)

6.2 Työpajatoiminta

Pattinki-paja on työ- ja oppimisympäristö, jossa tehdään erilaisia rakennus- ja pintakäsittelyalan alihankintatöitä sekä hankkeen kummiyrityksinä toimiville rakennusliikkeille että yksityisille kotitalouksille. Alihankintatöitä ovat esimerkiksi pihakalusteet, aidat, vajat, leikkimökit, koirankopit ym. Pintakäsittelyalalla tehdään maalaus-, tapetointi- ja huonekalujen entisöintitöitä. Toiminta sisältää työelämäjaksoja kummiyrityksinä toimivien rakennusliikkeiden työmailla.

Kipinä-talli on työ- ja oppimisympäristö, jossa tehdään metallialan töitä, kuten hitsaus-, rautarakennetöitä, sorvausta, porausta ja koneenasentajan perinteisiä asennus- ja kokoonpanotöitä aidossa metallialan työverstaassa. Opiskelu sisältää työelämäjaksoja yrityksissä. (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1106>)

Moto -paja on työ- ja oppimisympäristö, jossa tehdään erilaisia pienkoneiden (sahojen, puutarhakoneiden, mopojen, moottoripyörien ym. polttomoottorikäyttöisten koneiden) korjaus- ja fiksaustöitä yrityksille sekä yksityisille henkilöille. Toiminta sisältää työelämäjaksoja yrityksissä. (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1104>)

SoPuRa-pajalla tutustutaan puhdistuspalvelu-, hoiva- ja ravintola-alaan. Opiskelu tapahtuu sosiaali-, puhdistuspalvelu- ja ravintola-alan työpaikoilla. (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1107>)

6.3 ManSetin tavoitteet

Auttaa opiskelijoita löytämään tie työllistymiseen sekä motivoida heitä suunnittelemaan työuraansa pitkäjännitteisesti.

Kartoittamalla opiskelijan fyysisiä, henkisiä ja ammatillisia valmiuksia, ammatillista soveltuvuutta ja työelämätaavoitteita

Lisäämällä heidän tietojan työelämästä ja työmarkkinoista sekä aikuiskoulutusmahdollisuuksista

Edistää opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia

tarjoamalla tukea ja ohjausta työnhaussa. Tarjoamalla mahdollisuus opiskella tietokoneen peruskäyttöä. Tutustumalla eri aloihin ja niiden toimintaan. Tarjoamalla aktivoivaa työtoimintaa pajojen kautta ja jatkopolut työelämään.

Tukea opiskelijan elämäntavoitteiden toteutumista

edistämällä myönteistä elämänmuutosta ja uuden oppimista. Ehkäisemällä syrjäytymistä. (<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1098>)

7 MANSETIN ARVOT, TOIMINTASTRATEGIA JA OPPIMISKÄSITYS

TAKK:n (ManSetin) toiminnan keskeisiksi arvoiksi on määritelty asiakaslähtöisyys, luotettavuus, moniammatillisuus, kehityshakuisuus ja tuloksellisuus. Tärkeänä pidetään opetuksellista yhtenäisyyttä, laatua ja oikeusturvanäkökohtia. Opettaminen painottuu oppimisen ohjaamiseen ja tukemiseen, missä olennaista on yksilöllisyys, joustavuus ja vastuullisuus sekä avoin ja luottamuksellinen yhteistyö niiden opiskelijoiden, työelämän eri tahojen kuin opettajienkin kesken.

(Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma/Rakennusala pintakäsittelyalan perustutkinto 26.01.07)

Toimintastrategia: Koulutuksen perustana on työelämälähtöisyys, humanistinen ihmiskäsitys, yhteinen näkemys tiedosta, oppimisesta, oppijasta ja oppimisen ohjaamisesta. Koulutus suunnitellaan kolmikantaperiaatteella työelämän, oppilaitoksen sekä opiskelijoiden edustajien yhteistyönä ja toteutetaan laadukkaissa ja luonnollisissa oppimisympäristöissä. Lisäksi yhteistyötä tehdään alueen muiden oppilaitoksien kanssa. Näin voidaan ottaa huomioon myös alueelliset painotukset.

(Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma/Rakennusala pintakäsittelyalan perustutkinto 26.01.07)

Oppimiskäsitys: Opetussuunnitelma perustuu konstruktivistiseen ja uudistavan oppimisen oppimiskäsitykseen. Oppiminen on prosessi, jossa korostetaan opiskelijan yksilöllisyyttä, valmiuksia, omaa aktiivista ja tavoitteellista toimintaa sekä omien kokemusten arviointia, tiedostamista ja ymmärtämistä. Se on opiskelijan ja hänen ympäristönsä vuorovaikutusta, jossa opettaja on oppimisen tukija ja ohjaaja siten, että ohjaus kehittää opiskelijan oppimaan oppimista, itseohjautuvuutta, itsearviointia ja kannustaa häntä elinikäiseen oppimiseen. Oppimiseen ohjaamisessa tähdennetään vastuun jakamista ja siirtämistä opiskelijalle hänen valmiuksiensa mukaisesti. (Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma/Rakennusala pintakäsittelyalan perustutkinto 26.01.07)

8 OPETUSSUUNNITELMA PINTAKÄSITTELYALAAAN TUTUSTUVILLE AIKUISOPISKELIJOILLE 30 ov

9 KOULUTUKSEN YLEINEN TAVOITE

Koulutuksen tavoitteena on, että opiskelijalle kehittyy seuraavia kaikilla aloilla tarvittavia valmiuksia:

Oppimistaidot
Ongelmanratkaisutaidot
Vuorovaikutus ja viestintätaidot
Yhteistyötaidot
Eettiset ja esteettiset taidot
Oikea asenne työntekoon ja vastuuntunto

10 YHTEISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

10.1 Ohjaus 1ov

Räätälöidään vastaamaan kunkin opiskelijan henkilökohtaisia tarpeita. Ohjausta ja tukea saa tarvittaessa myös sen jälkeen, kun opiskelu ManSetissa on päättynyt

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt: Opiskelija:

Osaa suunnitella omaa koulutus- ja työuraansa

Tietää koulutusmahdollisuuksista

Kehittyy työnhakutaidoissa ja – valmiuksissa

Saa terveydentilan ja työkyvyn selvityksiä

Saa palveluohjausta

Saa oppimisen tukipalveluja (lukitesti, lukituki, suomenkielen tukiopetus, matematiikan kertaus)Jatkopolut koulutukseen ja työelämään

10.2 Tietotekniikka 1ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija;

Osaa ohjattuna käyttää oppilaitoksen tietokonetta ja niiden oheislaitteita

Tutustuu Internetiin ja osaa käyttää sähköpostia

Kykenee tekstinkäsittelyohjelman peruskäyttöön; dokumenttien laadintaan, muokkaukseen, tallentamiseen ja tulostamiseen.

10.3 Kansainvälisyys 1ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa toimia erilaisten ihmisten kanssa

Kunnioittaa erilaisia tapakulttuureita ja hyväksyy ihmisten erilaisuuden.

Osaa käyttäytyä tilanteen mukaan toiset ihmiset huomioiden.

Osaa käyttäytyä opiskelu- ja työympäristössä asiallisesti.

Osaa kertoa oman kotiseutunsa/Suomen kulttuuripiirteistä.

11 AMMATILLISTEN OPINTOJEN MUODOSTUMINEN

11.1 Pintakäsittelyalan yleisosaaminen	6ov
11.2 Työsuojelu	1ov
11.3 Pintakäsittelytekniikan perusteet	4ov
11.4 Maalialan materiaaliopin perusteet	2ov
11.5 Metallipintojen pintakäsittelyt	2ov
11.6 Huonekalujen entisöinti	3ov
11.7 Tapetointi ja tapetoinnin historia	4ov
11.8 Koriste - ja mukailutyöt	3ov
11.9 Värioppi	2ov

12 AMMATILLISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

12.1 Pintakäsittelyalan yleisosaaminen 6ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita ja järjestystä.

Osaa toimia tutussa työympäristössä ja ryhmätilanteissa.

Osaa ohjattuna käyttää alan tavallisimpia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja.

Osaa käyttää omaksumiaan tietoja ja taitoja paljon harjoitelluissa työtehtävissä.

Ohjattuna huolehtii jätteiden käsittelystä ja ympäristönsuojelusta.

Osaa ohjattuna arvioida itseään ja oman työnsä laatua.

Ohjattuna etsii työhönsä liittyvää tietoa ja esittää sen ymmärrettävästi.

12.2 Työsuojelu 1ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa noudattaa työturvallisuusohjeita

Tietää vastuunsa, velvollisuutensa ja oikeutensa

Osaa lukea varoitusmerkkejä ja käyttöturvallisuustiedotteita

Osaa käyttää henkilökohtaisia suojaimia

12.3 Pintakäsittelytekniikan perusteet 4ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää ohjattuna yksinkertaisia tavallisimpia työkaluja, koneita ja laitteita.

Opiskelija osaa ohjattuna käyttää sähkölaitteita, oikein ja turvallisesti.

Opiskelija tekee ohjattuna pienimuotoisia maalaustöitä erilaisilla työmenetelmillä ja välineillä.

12.4 Maalialan materiaaliopin perusteet 2ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa perustiedot pintakäsittelyaineiden koostumuksesta.

Osaa perustiedot erilaisten pintakäsittelyaineiden käyttökohteista.

Osaa ohjattuna valita oikeat pintakäsittelyaineet eri käyttökohteisiin huomioiden tuotteiden turvallisuusriskit ja työ- ja ympäristösuojelun

Osaa ohentaa maalituotteita oikein valituilla tuotteilla.

Osaa puhdistaa työvälineet oikein valituilla tuotteilla.

Osaa huolehtia pintakäsittelyaineiden oikeasta varastoinnista.

12.5 Metallipintojen pintakäsittely 2ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa keskeisiä metallipintojen pintakäsittelyyn liittyviä tietoja ja taitoja

Ymmärtää korroosioilmiötä ja niiden syitä.

Opiskelija tietää keskeiset metallin esikäsittely- ja ruosteenpoistomenetelmät.

Osaa suorittaa pienimuotoisia korroosionestomaalauksia annettujen ohjeiden mukaan.

12.6 Huonekalujen entisöinti: 3ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Ymmärtää entisöinnin tarkoituksen.

Osaa ohjattuna entisöidä perinteisin menetelmin vanhan huonekalun tai esineen.

Opiskelija osaa ohjeiden mukaan valmistaa yksinkertaisia perinnemaaleja.

Tutustuu yleisimpiin rakennus ja sisustustyyliin

12.7 Tapetointi ja tapetoinnin historia: 4ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija tunnistaa yleisimmät tapettilaadut ja tietää niiden kiinnitystavat.

Opiskelija osaa ohjattuna tehdä tavallisimmat tapetoinnin pohjatyöt.

Opiskelija osaa ohjattuna kiinnittää paperialustaisia tapetteja, sekä muita maalattavaksi tarkoitettuja seinäpäällysteitä.

Opiskelija osaa ohjattuna arvioida oman työnsä laatua.

Opiskelija tietää tapetin historian yleisimmät aikakaudet.

12.8 Koriste- ja mukailutyöt 3ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Tutustuu koristemaalaukseen liittyvään tyylioppiin ja tyylihistoriaan.

Tutustuu vanhoihin työmenetelmiin ja materiaaleihin.

Osaa valmistaa ohjattuna yksinkertaisia sablooneja.

Maalaa ohjattuna siveltimellä tai sabloonaa apuna käyttäen perinteisiä koristekuvioita ja tekstejä.

Tekee viivoituksia teippiä apuna käyttäen.

Tutustuu puun- ja kivenmukailuun, välineisiin ja materiaaleihin ja tekee ohjattuna yksinkertaisia mukailutöitä.

12.9 Värioppi: 2ov

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

Opiskelija:

Osaa perustiedon RA -väriympyrästä

Osaa perustiedon valon ominaisuuksista ja käyttäytymisestä

Osaa perustiedon värien sekoittumistavoista ja tehdä pienimuotoisia värisävytyksiä

Ymmärtää värien psykologisia ja symbolisia merkityksiä.

13 POHDISKELUA

Kehityshanke ideani lähti tarpeesta saada työhöni pintakäsittelypuolen tutustujille opetussuunnitelma joka tekisi opetuksen järjestelmällisemmäksi. Työnohjauksen tueksi halusin tuoda perustietouden teoriamuodossa pintakäsittelyalalta.

Opetusmateriaalin tekeminen oli haasteellista, aikaa vievää ja melko työlästäkin, mutta myös onnistumisen iloa antavaa. Opin uusia tapoja ja menetelmiä tehdä erilaisia tuntuksuunnitelmia, joita aion kehittää jatkossakin. Opetussuunnitelman toteutus on haasteellista johtuen koulutuksen ”non-stop” luonteesta. Opiskelijat ovat koulutuksessa keskimäärin puoli vuotta. Toteutan teoriatuntien tasapuolisen pitämisen laatimalla lukujärjestyksen tunneista joita pidän. Lukujärjestykseen jokainen merkitsee läsnäolonsa, siten pystyn seuraamaan opiskelijoiden saaman teoriaopiskelun määrää. Tunteihin liittyvät ryhmä – ja yksilötehtävät. Keräsin palautteen pitämistäni teoriatunneista opiskelijoilta. Saamieni palautteiden pohjalta tulini siihen tulokseen että toteuttamani hanke on ollut tarpeellinen itseni ja opiskelijoiden kannalta. Saan nyt työhöni uutta motivaatiota, näkökulmaa ja haasteellisuutta pystyessäni järjestämään teoriaopiskelun pohjalta myös työnohjausjärjestystä. Opiskelijat saavat uutta tietoa tekemiensä käytännön töiden pohjaksi. Uskon myös kehittyväni opettajuudessa tämän kautta.

Oppimisteoriataustana tavoitteeni on suunnata omaa opetustani behaviorismista sosiaaliseen konstruktivismiin, jolloin ryhmän ja vuorovaikutuksen rooli oppimisprosessissa olisi keskeisempi. Oppimiskäsitys pohjautuu myös ManSetin ja koko TAKK:n oppimiskäsitykseen, jossa katsotaan sen olevan opiskelijan ja hänen ympäristönsä vuorovaikutusta, jossa opettaja on oppimisen tukija ja ohjaaja.

Ohjaajana hän auttaa opiskelijaa oppimaan oppimista, itseohjautuvuutta, itsearviointia ja kannustaa häntä elinikäiseen oppimiseen.

LÄHTEET

Ek, E., Saari, E., Viinamäki, L. Sovio, U. ja Järvelin, M-R. 2004, Nuorten aikuisten työelämästä syrjäytyminen ja sosiaaliturvan käyttö. Edita Prima Oy

Korhonen, M., Niemelä, P. 1998, Väestön hyvinvointi, osallisuus ja syrjäytyminen sekä elämänhallinta Suomussalmella. Kuopion yliopiston painatuskeskus.

Laaksola, H. Opettaja 3/2000

ManSetti työpajatoiminta

<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1103>

<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1106>

<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1104>

<http://www.mansetti.fi/index.php?id=1098>

Moberg, S. (toim.) 1982: Erilaiset oppilaat. Johdatus erityisopetukseen. Gummerus Oy, Jyväskylä.

Murto, P. 1996: Syrjäytymisen sosiaaliset uhat. Teoksessa Siljander, Ulvinen (toim.), 1996: Syrjäytymisestä selviytymiseen – Vaikeuksien kautta elämänhallintaan. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan opetusmonisteita ja selosteita 66/1996.

Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma / Rakennusala pintakäsittelyalan perustutkinto 26.01.07)

Sydänmaanlakka, O. (toim.), 1984: Koulu on yhteistyötä. Lastensuojelun ja koulun yhteistyön nykytilanne ja kehitysnäkymiä. Lastensuojelun ja koulun yhteistyötä selvittäneen työryhmän raportti. Lastensuojelun Keskusliitto, julkaisu 71. Esan Kirjapaino Oy, Lahti.

Tutkimusohjelma *Syrjäytyminen, eriarvoisuus ja etniset suhteet Suomessa* (SYREENI) 2000-2003 <http://www.joensuu.fi/syreeni/ohjelmamuistio.html>, luettu 11.3.2008

2008 Työ- ja elinkeinoministeriö, välityömarkkinat <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2317>, luettu 11.3.2008

Työministeriön valtakunnallinen ESR-kehittämisohjelma 2007 – 2013, Välityömarkkinat <http://www.mansetti.fi/index.php?id=1106>

